

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

КАФЕДРА
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ПРАВА

Кафедра
конституційного
права України
1907 року Професор Микола

ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
Львівський університет

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

VI Міжнародна науково-практична конференція

21 жовтня 2022 року

м. Чернівці, Україна

УДК 342(477)(082)

М 34

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Слінько Тетяна Миколаївна, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Остафійчук Людмила Аурелівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Савчин Неля Миколаївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2022р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. - Чернівці: 2022. - 808 с.

До збірника увійшли матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 21 жовтня 2022 р.)

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах.

ЗМІСТ

Вітальне слово Президента Національної академії правових наук України.....	16
--	----

СЕКЦІЯ 1. РЕФОРМИ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Боровська А.О. Дорадчі органи в системі судової влади України як результат реалізації судової реформи	18
2. Демидюк О.Б. Застосування інновацій у діяльності Вищої ради правосуддя	22
3. Когутич І.І. Окремі аспекти алгоритмізації розслідування.....	26
4. Козакевич О.М. Концептуалізація поняття права на доступ до правосуддя.....	30
5. Коломоєць Т.О., Сінельнік Р.В. Право судді, що досяг 65-річного віку, на відставку та проблемні питання його реалізації в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні	35
6. Кондратова І.Д. Застосування інновацій у діяльності судді: етичний аспект	39
7. Костицький М.В., Кушакова-Костицька Н.В. Судова реформа як прояв удосконалення організації та діяльності суду (методологічний аспект).....	43
8. Максимюк О.Д. Аналітичні здібності у професійній діяльності судді... ..	46
9. Пасенюк О.М. Судова реформа в Україні: крок вперед, два кроки назад.....	49
10. Плахотнік О.В. Затримання, як функція співробітників служби судової охорони	57

11.	Потоцький М.Ю. Створення вищого суду з питань інтелектуальної власності у період дії воєнного стану в Україні	63
12.	Смокович М.І. Суди системи судоустрою України: стратегія функціонування і розвитку	68
13.	Стефанчук М.М. Вищий антикорупційний суд: національні особливості визначення спеціалізації	74
14.	Стецик Н.В. Прецедентна практика Верховного суду: ефективність механізмів забезпечення єдності та розвитку.....	80
15.	Тертишник В.М., Шемшученко Ю.С. Суд присяжних та мирові судді: доктринальні моделі в лабіринтах реформ	85
16.	Торончук І.Ж., Рошка А.В. До питання історико-правової генези ідеї суду присяжних.....	90
17.	Хотинська-Нор О.З. Оптимізація органів судової влади України як перспектива її розвитку	96

***СЕКЦІЯ 2. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ
ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ***

18.	Бисага Ю.М., Берч В.В. Захист прав дитини в умовах війни: міжнародно-правові стандарти.....	102
19.	Божик В.І. Особливості здійснення правосуддя в умовах воєнного стану.....	104
20.	Кондрат'єва Л.А. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування під час війни.....	107
21.	Кремova Д.С. Дотримання присяги судді в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні: посадовий обов'язок чи моральне зобов'язання.....	110

22.	Муза О.В. До питання про відновлення втраченого судового провадження в умовах воєнного стану.....	115
23.	Нікітін Ю.В. Свобода віросповідання в Україні як засіб забезпечення прав та безпеки людини у зв'язку з агресією Росії.....	119
24.	Овсяннікова О.О. Реалізація принципу гласності та відкритості судового процесу в умовах воєнного стану.....	123
25.	Орленко А.І. Гарантування безпеки як одна з вимог до діяльності адміністративних судів в умовах воєнного стану.....	128
26.	Павшук К.О. Обмеження в реалізації політичних прав громадян під час воєнного стану.....	132
27.	Паскар А.А. Допустимі обмеження права на судовий захист в умовах воєнного стану.....	136
28.	Припхан І.І. Проблемні питання здійснення судочинства в умовах воєнного стану.....	139
29.	Розвадовський В.І. Міжнародно-правові аспекти судового захисту жертв війни.....	143
30.	Шевчук С.В. Конституційні критерії обмеження прав і свобод у мирний час та в умовах воєнного стану.....	147
31.	Якубенко Д.А. Судовий захист репродуктивних прав в умовах правового режиму воєнного стану.....	153

СЕКЦІЯ 3. РЕФОРМА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ ЯК УМОВА ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В ЄС

32.	Берченко Г.В. Попередній судовий контроль за законопроектами про внесення змін до конституції: порівняльний аспект.....	157
33.	Білокурська О.В., Федорчук М.Д. Законодавче регулювання обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.....	161

34.	Буханевич О.М., Івановська А.М. Процес реалізації конституційного контролю: до питання правової природи.....	166
35.	Ватаманюк А.В. Конструктивний судовий діалог.....	172
36.	Voloșâna A.S. Constituționalismul modern și statul.....	176
37.	Камінська Н.В. Модернізація законодавчого регулювання статусу конституційного суду України.....	180
38.	Ковбас І.В. Правові новели щодо заборони діяльності партій: міжнародні стандарти та перспективи для законодавства України.....	185
39.	Колісник В. П. Обмежене правління за українською конституцією під час війни та після її завершення.....	193
40.	Крайній П.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації конституційного права громадян на участь в управлінні державними справами через призму діяльності громадських рад.....	198
41.	Летнянчин А.І. Конституційний суд України у пореформений період: суд чи орган конституційного контролю?.....	203
42.	Петришина М.О. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері створення належних організаційних та правових передумов розвитку дослідницьких структур в Україні.....	212
43.	Речицький В.В. Конституція, конституційна доктрина, конституційний процес і війна.....	217
44.	Савчин М.В. Критерії прийнятності конституційних скарг чи constitutional review turboregime.....	227
45.	Ткаченко Є.В. Принципи презумпції невинуватості в системі судових гарантій конституційних прав людини.....	232
46.	Шеремета С.А. Основні підходи до прямої дії норм конституції України.....	239
47.	Щербанюк О.В. Методологія судового діалогу між конституційними судами.....	242

**СЕКЦІЯ 3. НОВІ ВИКЛИКИ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ ТА
ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ**

48.	Бакаєнова Н.М. Межі адвокатського самоврядування.....	248
49.	Вільчик Т.М. Ractum de quota litis: проблеми законодавчого врегулювання в Україні.....	255
50.	Зелена І. Притягнення до відповідальності за воєнні злочини в Україні: актуальні виклики для національної системи судових і правоохоронних органів.....	262
51.	Клименко Г.О. Реформування процедури доступу до професії адвоката в Україні в умовах воєнного стану.....	268
52.	Фідря Ю.О. Напрями удосконалення професійної відповідальності прокурора.....	273
53.	Юрчишин В.М., Савченко В.А. Процесуальні правовідносини прокурора із слідчим суддею на стадії досудового розслідування.....	278

**СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВА АРГУМЕНТАЦІЯ. ВИКОНАВЧЕ
ПРОВАДЖЕННЯ**

54.	Байрачна А.К. Обов'язковість судових рішень – як конституційна засада судочинства.....	284
55.	Vzova L.G. Precedențele judiciare și dialogul curților constituționale.....	287
56.	Боднар С.Б. Апеляційне оскарження ухвали про відмову у відкритті провадження за заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.....	292
57.	Веліков С.Г. Виконавче провадження у справах про поновлення на державній службі.....	300

58.	Гетманцев О.В. Збирання доказів у цивільному судочинстві – один з етапів процесу доказування.....	304
59.	Гордеев В.В. Адміністративне судочинство України: деякі особливості.....	308
60.	Гордієнко Ю.М. Особливості судової аргументації в рішеннях про визнання недійсними правочинів з дефектами волі.....	313
61.	Григорчак Ю.П. Поняття адміністративної відповідальності в сфері безпеки дорожнього руху.....	318
62.	Зальотін В.М. Недоліки критеріїв для включення до переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна на прикладі судової практики.....	322
63.	Каланча І.Г. Окремі аспекти діяльності прокурора щодо гарантування цілісності доказів, що мають електронну форму під час досудового розслідування кримінального провадження.....	327
64.	Кокوشко М.В. До питання реалізації неповнолітніми пацієнтами права на інформовану згоду при медичному втручанні.....	332
65.	Конюшин Ю.І. Проблема навідних запитань у межах досудового допиту.....	335
66.	Кузник А.В. Надмірний формалізм на стадії відкриття провадження в адміністративній справі.....	342
67.	Литвинюк І.М. Спрошене позовне провадження як процесуальна форма адміністративного судочинства.....	347
68.	Малярчук А.С. Наріжні питання стягнення виконавчого збору та основної винагороди в умовах поточної ситуації.....	351
69.	Мілінчук С.В. Судові рішення в адміністративному судочинстві...	358
70.	Орловський О.Я. Право людини на гідне життя: соціальний вимір.....	361
71.	Осіпова І.І. Змагальність цивільного судочинства в практиці Європейського суду з прав людини.....	365

72.	Остафійчук Л.А. Неповага до суду і зловживання процесуальними правами: проблема ототожнення відповідальності.....	369
73.	Самбор М.А. Строки у адміністративному судочинстві та їх роль у захисті прав і свобод людини.....	375
74.	Скрипник С.М. Процесуальний статус позивача в адміністративному судочинстві.....	380
75.	Снідевич О.С. Щодо недоліків врегулювання інституту строків у виконавчому провадженні у законопроекті про примусове виконання рішень.....	383
76.	Танасійчук Н.М. Захист права на справедливий суд та належна судова процедура.....	387
77.	Тюфтії П.В. Електронне судочинство-елемент цифрової трансформації суспільства та держави.....	392
78.	Фурса С.Я., Фурса Є.І. Війна і її вплив на цивільні, господарські та виконавчі відносини.....	395
79.	Цісельський О. В. Деякі проблеми застосування господарського процесуального законодавства.....	401
80.	Чебан В.М. Удосконалення інституту присяжних в українському законодавстві.....	406
81.	Черненко І.В. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративному судочинстві.....	411
82.	Шевчук П.В. Еволюція кримінальної процесуальної процедури застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в умовах дії особливого періоду.....	415
83.	Шуневич К.А. До питання про доцільність скасування державної монополії на проведення судових експертиз у кримінальному провадженні.....	421
84.	Ямковий В.І. Зловживання цивільно-процесуальними правами як перешкода ефективній реалізації права на судовий захист.....	426

**СЕКЦІЯ 6. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ
СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ**

85. Birke Rainer Die akteneinsicht im deutschen strafverfahren.....	433
86. Бондар І.В. Єдиний реєстр боржників: проблемні аспекти.....	444
87. Гончарук Ю.Г. Державна служба в країнах Європейського Союзу: поточний стан та перспективи розвитку.....	449
88. Дахова І.І. Право на ефективний засіб правового захисту в практиці Європейського суду з прав людини.....	452
89. Мохончук Б.С. Голосування виборців за кордоном: перспективи запровадження нових способів у післявоєнний період в Україні.....	457
90. Пацурківський П.С. Еволюція принципу верховенства права як парадигмальної матриці захисту людських прав і основоположних свобод.....	462
91. Синицин П.М. Правове забезпечення доступу внутрішньо переміщених осіб до правосуддя.....	468
92. Слінько Т.М. Забезпечення права на справедливий суд у сучасних умовах: європейський досвід.....	472
93. Чеченко К.О. Добросесність судді: правовий принцип або абсурдне поняття, що протирічить конституційним засадам?.....	478
94. Шабалін А.В. Деякі аспекти реалізації європейських правових стандартів в цивільному процесі естонії.....	483
95. Явор О.А. Правові позиції європейського суду з прав людини вирішенні справ, пов'язаних із захистом сімейних прав мігрантів.....	487

СЕКЦІЯ 6. АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

96. Гаврилюк Р.О. Інституційна справедливість медіації.....	497
--	-----

97.	Кармаза О.О. Онлайн вирішення спорів (конфліктів) як елемент правового механізму захисту прав фізичних та юридичних осіб.....	502
98.	Козакевич О.М. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів в адміністративному судочинстві.....	507
99.	Меленко О.В. Етичні стандарти медіації: як гарантія професійної діяльності посередника.....	512
100.	Степаненко Т.В. Щодо арбітражу як способу вирішення блокчейн спорів.....	519
101.	Татулич І.Ю. Вплив інституту медіації на правосуддя з цивільних справ.....	522

СЕКЦІЯ 8. ПЕРШІ КРОКИ У НАУЦІ

102.	Бакун В.І. Співвідношення конституційного права з правом Європейського Союзу.....	529
103.	Бичок О.М. Доказування в адміністративно-юрисдикційній діяльності національної поліції.....	532
104.	Божко К. А. Медіація в цивільному процесі: основні переваги та практичні проблеми.....	538
105.	Бондар А. А. Принцип верховенства права: європейські критерії у національному контексті.....	541
106.	Власюк Є.П. Історія реформи системи судоустрою та органів суддівського врядування.....	545
107.	Ворона С.І. Окремі питання реформування трудового права України під впливом євроінтеграційних процесів: сучасний стан та перспективи.....	550
108.	Галак А.В. Французька модель адміністративного судочинства.....	555
109.	Гасимов Ш. Ю. Загальні принципи цивільного законодавства України: поняття та система.....	559

110.	Герман М.В. Розвиток законодавства про особливий режим досудового розслідування та судового розгляду в умовах військового стану в Україні.....	563
111.	Денисюк Р. О. Військова адвокатура як складова системи військової юстиції України на прикладі країн НАТО та держави Ізраїль.....	567
112.	Дзядевич В. Р. Етичні засади взаємодії адвоката та суду в країнах ЄС та в Україні.....	572
113.	Доголич І.В. Особливості цивільного судочинства в умовах воєнного стану.....	576
114.	Доній А.А. Альтернативні способи вирішення адміністративно-правових спорів.....	579
115.	Іванова А.М. Договір охорони фізичних осіб.....	586
116.	Карнаушенко С.Д. Особливості здійснення виконавчого провадження в умовах воєнного стану.....	592
117.	Карпушина В.Р. Обґрунтованість судового рішення в адміністративному судочинстві.....	596
118.	Кейван С.П. Міжнародні моделі адміністративного судочинства.....	600
119.	Кирилова О.О. Генеза нормативно-правового регулювання діяльності прокурора в кримінальному провадженні.....	606
120.	Кіріл О.О. Основні етапи розвитку конституційної юстиції Італії та його вплив на форму державного управління.....	614
121.	Кльоц С.А. Використання електронних доказів у суді.....	618
122.	Коваль Ю.О. Інститут врегулювання спору за участю судді: основні переваги та проблемні аспекти.....	623
123.	Корецький Я.І. Право інтелектуальної власності.....	628
124.	Костюченко Д.С. Права особи на житлові відношення з державою.....	632

125.	Кривулін Ю.А. Особливості розгляду звернень громадян в органах національної поліції.....	636
126.	Крисько В.А. Особливості адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності.....	639
127.	Ланевич В.М. Особливості розгляду звернень громадян.....	643
128.	Лисенко О.С. Вимоги до статусу медіатора: проблема спеціалізації.....	646
129.	Листопад І.С. Документування у цивільному судочинстві.....	652
130.	Лук'ян Д.А. Межі тлумачення Конституційним Судом України....	655
131.	Лупійчук Д.В. Забезпечення судового захисту в умовах воєнного стану в Україні.....	659
132.	Lupu A.V. Demnitatea persoanei umane ce valoare absoluta (din punct de vedere filosofic).....	664
133.	Malofiy K. Statut juridique du Conseil Constitutionnel de France.....	667
134.	Мамченко Д.В. Поняття й ознаки цивільних процесуальних правовідносин.....	670
135.	Мамчин М.П. Мотивування судових рішень: складова права на справедливий суд.....	673
136.	Маник Д.В. Судовий захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, юридичних осіб та держави в умовах правового режиму воєнного стану.....	676
137.	Матевощук В. Еволюція інституту відновного правосуддя: міжнародно-правовий аспект.....	679
138.	Мельничук Н.О. Принцип гласності судового процесу в умовах правового режиму воєнного стану.....	685
139.	Мицак І.І. Процесуальне становище свідка у цивільному процесі.....	690
140.	Молдован Н.Р. Процедурні аспекти реалізації судового діалогу між ЄСПЛ та Конституційним Судом України.....	695
141.	Набивач В.В. Докази та доказування в цивільному процесі.....	698

142. Науменко Н.С. Запровадження електронного нотаріату в Україні.....	701
143. Орищук А.В. Проблеми аспекти застосування принципу нейтральності у процедурі медіації.....	707
144. Орлов М.М., Семенов Ю.Ю. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів.....	712
145. Осадчук Т.В. Поняття та суть інтересу з загальної теорії права.....	717
146. Павлюк А.Ю. Адміністративне судочинство в умовах правового режиму воєнного стану.....	722
147. Паламарчук А.І. Медіація в цивільному процесі: основні переваги та недоліки.....	727
148. Пастух Ю.О. Правова невизначеність та зміна наслідків судових рішень в адміністративному процесі Франції.....	730
149. Пацурківський П.П. Розвиток Європейським судом з прав людини стандартів щодо захисту права власності.....	733
150. Пащенко О.О. Договір дарування.....	738
151. Пугаченко С.О. Завдання адміністративного права та її суспільне значення.....	742
152. Пузанов М.В. До питання про деякі актуальні проблеми адміністративного права і адміністративно-процесуального права в умовах багаторівневої юридичної освіти.....	745
153. Савка Т.О. Дві можливі конституційні методології: тлумачення відповідних норм vs зважування правил у контексті обставин справи.....	748
154. Сорокін Р.О. Адміністративно-правовий статус службовців державних органів та органів місцевого самоврядування.....	752
155. Ступак А.І. Забезпечення законності у публічному адмініструванні.....	755
156. Суховерський М.Т. Роль рішень ЄСПЛ у забезпеченні єдності судових рішень в цивільних справах.....	758

157.	Таймасханов Х.С.-М. Система органів прокуратури.....	762
158.	Татулич С.І. Діалог прецедентного права в Європейському Союзі.....	765
159.	Усага Ю.А. Порівняльно-правова характеристика правового регулювання принципів медіації в Україні та країнах Європи.....	768
160.	Федаш В.О. Медіація в господарському процесі: основні переваги та практичні проблеми.....	773
161.	Хільченко А.А. Медіація як новітній спосіб вирішення спорів.....	777
162.	Чайка А.В. Медіація у вирішенні спорів права інтелектуальної власності.....	781
163.	Чорній О.В. Медіація як спосіб розвантаження судової системи України.....	784
164.	Шарафін О.В. Еволюція нормативно-правового регулювання медіації кримінальних справ в Україні.....	788
165.	Швецов С.В. Модальності міжнародного конституційного діалогу.....	793
166.	Шинкаренко Д.О. Участь третіх осіб в цивільному процесі.....	796
167.	Щоголев Д.М. До питання актуальних проблем реформування Конституційного Суду України.....	801
168.	Якимович Т.С. Зловживання процесуальними правами у господарському судочинстві.....	804

4. Кармаза О. Медіація та переговори як альтернативні способи вирішення спорів. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. №5. С.13-18.

5. Коваленко І. Медіація в сучасному світі та перспективи її розвитку в Україні *ЮристЪЗакон*, 2021. №13. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA014649 (дата звернення: 14.10.2022).

6. Довіра до інститутів суспільства та політиків, електоральні орієнтації громадян України (липень-серпень 2021р.). *Разумков Центр*. URL: <https://razumkov.org.ua/napiamky/sotsiologichni-doslidzhennia/dovira-do-institutiv-suspilstva-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-ukrainy> (дата звернення: 14.10.2022).

7. Гаврилюк А. Порядок становлення інституту медіації в Україні: переваги та недоліки. *Поліцейська медіація як інструмент захисту прав і інтересів громадян*. Матеріали міжнар. конф. молодих вчен., м. Одеса, 4 черв. 2021 р. Одеса, 2021. С. 35–37.

ПОНЯТТЯ ТА СУТЬ ІНТЕРЕСУ В ЗАГАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ ПРАВА

Осадчук Т.

здобувачка 2 курсу магістратури юридичного факультету

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

(м. Чернівці, Україна)

Науковий керівник: *докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - Н. Д. Гетманцева*

Так історично склалося, що увага до категорії «інтерес» уперше стало виявлятися дослідниками вже на початкових етапах пізнання та визначення таких феноменів як держава та право. Тому термін «інтерес» і пов'язані з ним різні правові уявлення був узвичасний юриспруденції у другій половині XIX

століття німецькими юристами. Перші науковці-дослідники надали поняттю абстрактно-теоретичну форму, чий ідеї розуміння прав як юридично захищених інтересів вплинула не тільки на погляди відомих представників німецької юриспруденції, але і на багатьох представників української теоретико-правової думки, які також брали до уваги роль інтересів у реальному функціонуванні права та його вивченні [1].

Характеристику змісту «інтерес» варто розпочати із загальнонаукового визначення поняття. Інтерес – категорія багатоаспектна і багатогранна, дослідженню якої приділяють увагу не тільки юридичні, а й багато інших гуманітарних наук. Тому для вичерпної відповіді на запитання «що означає категорія «інтерес» в праві» треба насамперед узагальнити результати досліджень цієї проблеми у філософії, психології, соціології та економічній теорії.

Той факт, що інтерес є предметом дослідження в різних суспільних науках, свідчить насамперед про те, що ця категорія сама по собі є загальнонауковою. Однак практично кожна наука, виходячи зі своїх цілей, предмета, методу дослідження, виробила поняття категорії інтересу. Так, з точки зору вітчизняної філософської науки, інтерес (лат. «interes» – мати сенс, бути важливим) – це справжня причина дій, подій, досягнень, за якою стоять безпосередні спонукання – думки, мотиви, ідеї, наміри тощо – у діях окремих осіб, класів, соціальних груп [2].

Під інтересом варто розуміти певний психічний стан людини, як спрямованість її уваги на будь-яку тематику. При цьому основою для виникнення інтересу фахівці дану сферу розглядають як потребу [3]. Для представників науки психології предметом інтересу є людина як особистість, пізнавальній діяльності якої ця наука приділяє особливу увагу.

Вивчення категорії інтересу з точки зору економічної теорії ... є не психологічне явище, стан індивідуальної чи суспільної свідомості, а форма потреби в задоволенні матеріальних, об'єктивних потреб [4]. Так, Панкова Л.І.

вважає, що економічний інтерес виражає раціональний вибір суб'єктом господарювання напрямку діяльності з метою отримання найбільш прозорої вигоди для відтворення свого економічного статусу та задоволення відповідних потреб, об'єктивно діючих у системі економічних відносин конкретній ситуації [5].

Незважаючи на очевидну різницю в підходах науковців до визначення суті інтересу, існує спільний посыл, який пов'язує наведені погляди, – розгляд інтересу через потребу. Однак не видається доречним визначати інтерес просто як усвідомлену потребу, яка, по суті, зводить до ототожнення даних категорій. У цьому випадку змішуються поняття інтересу та його призначення, оскільки усвідомлення необхідності задоволення потреби спрямовує інтерес до результатів цього задоволення.

У правовій науці не склалася єдина концепція інтересу й одноманітне розуміння його суті, проте, безумовно, можна стверджувати, що сформовані ключові підходи до цієї проблеми дозволяють вивчити природу інтересу на праві [6]. Як результат узагальнення існуючих підходів до визначення інтересу виділяють чотири основні точки зору на природу категорії, що вивчається: інтерес як винятково суб'єктивна категорія; інтерес як об'єктивне явище; поєднання двох рядів інтересів - об'єктивного та суб'єктивного як принципово різних і не зведені один до одного; інтерес, як єдність об'єктивного та суб'єктивного [7].

Більшість учених дотримуються думки, що основною рисою інтересу є об'єктивність. Саме, соціальні інтереси (економічні, політичні, культурні) носять суто об'єктивний характер, оскільки формуються під впливом об'єктивних обставин (матеріальних умов життя суб'єкта та його становища у системі суспільних явищ). А соціальний інтерес визначають як об'єктивну потребу суб'єкта в економічному, політичному чи культурному плані [8].

Відзначимо, що, незважаючи на чималу кількість прихильників підходу об'єктивно-суб'єктивної природи інтересу, все ж таки більшість дослідників у

галузі права дотримуються позиції об'єктивного існування даної категорії. Невипадково абсолютна більшість учених-юристів, які спеціально досліджували цю категорію, дотримується об'єктивного трактування інтересу. Об'єктивний підхід дозволяє включити інтерес до правового регулювання. Використання поняття інтересу для позначення об'єктивного явища підтверджується аналізом законодавства. А це відбувається у тих випадках, коли закон визнає інтерес об'єктом правової охорони та критерієм правомірності дій суб'єктів. Охорона інтересів суспільства, колективів (груп) та громадян не може бути поставлена в залежність від правильності та ступеня їх усвідомлення чи носія такого інтересу, в даному випадку спостерігатиметься обмеження власного інтересу.

Так, при аналізі співвідношення поняття інтерес і потреби, в науковій літературі спостерігається, що «всі інтереси, виражені в праві, знаходяться під правовим захистом, і тому цілком правомірний розгляд їх як «охороняються законом». Охоронювані законом інтереси включають як законні, так і юридичні інтереси. Інтереси, що перебувають у сфері правового регулювання, але не забезпечені суб'єктивними правами... доцільно позначати терміном «законні інтереси», а... інтереси, реалізація яких забезпечена суб'єктивними правами... – «юридичні інтереси»».

З аналізу положень законодавства, де використовуються поняття «охоронюваний законом інтерес» і «законний інтерес», бачимо, що законодавець не проводить розмежування між ними і розглядає як синоніми. Це дає підстави ототожнювати зазначені поняття і, відповідно, об'єднувати під назвою «законний інтерес», де всі інтереси, втілені у законодавстві та його суті.

Отже, узагальнюючи сказане про категорію «інтерес», можна стверджувати, що він виступає об'єктом дослідження багатьох суспільних наук, у літературі спостерігається різноманіття підходів до визначення поняття інтересу. Категорія «інтерес – це цілеспрямоване ставлення людини до будь-якого об'єкта його потреби. Інтерес залежить від умов буття даної людини, відображає необхідні

для його життя предмети навколишнього середовища. Незважаючи на значні відмінності у поглядах вчених на природу цієї категорії, в загальному значенні, об'єднавши позиції фахівців, варто розглядати інтерес через певну потребу. Зазначені категорії тісно пов'язані, починаючи з виникнення потреби і до її задоволення, супроводжуються інтересом, а також мотивами діяльності та метою.

Незважаючи на чималу кількість прихильників підходу об'єктивно-суб'єктивної природи інтересу, все ж таки більшість дослідників у галузі права дотримуються позиції об'єктивного існування даної категорії. Переважною та визначальною ознакою інтересу як правової категорії є його об'єктивний елемент. Саме такий підхід до розуміння інтересу дозволяє включити його у предмет правового регулювання, що найширше відображає існування даної категорії як явища, що проявляється у формі зв'язку суб'єкта з навколишнім об'єктивним середовищем.

Список використаних джерел:

1. Иеринг Р. Интерес и право. Ярославль, 1880. 268 с.
2. Юридична енциклопедія: в 6-ти т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. К.: Укр. енцикл. 1998. Т. 2: Д-Й. С. 744.
3. Гордон Л.А. Потребы та інтереси. *Радянська педагогіка*, 1939. № 8–9. С. 129.
4. Гамбаров Ю. С. Загальний інтерес в цивільному праві. *Юрид. вісник*, 1879. С. 861–891.
5. Панкова Л. І., Мильніченко С. М., Узбек Д. А. Національні економічні інтереси України в умовах формування інноваційної економіки. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*, 2021. Вип. 63. С. 5–13.
6. Самбор М. А. Категорія інтересу в юридичній науці. *Комплексна безпека підприємницької діяльності : економіко-правові засади, інформаційно-технічні заходи, стратегія формування та перспективи розвитку : зб. матеріалів III міжвузівської наук.-практ. конф., (Чернігів, 22 берез. 2007 р.)*. Чернігів. 2007. С. 69–72.

7. Самбор М. Щодо класифікації інтересу в праві. *Право України*, 2007. № 7. С. 21–26.
8. Сіренко В. Ф. *Інтереси і влада: [Монографія]*. К. : Оріяни. 2006. 536 с.

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Павлюк А.Ю.

*студентка 2 курсу юридичного факультету Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича м. Чернівці, Україна
(м. Чернівці, Україна)*

Науковий керівник: *доктор юридичних наук, доцент кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича* **В.В. Гордєєв**

Починаючи з лютого 2022 року, на тлі повномасштабної російської збройної агресії проти нашої держави особливого значення набули положення про основоположне право людини на судовий захист своїх прав, свобод та законних інтересів. Відбулися зміни і в процесі здійснення адміністративного судочинства.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» у період воєнного стану повноваження судів не можуть бути припинені та обмежені. Окрім цього, ст. 26 зазначеного закону передбачає, що правосуддя на території, на якій введено воєнний стан, здійснюється лише судами, а скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється [3].

Правосуддя в умовах воєнного стану здійснюється за нормами чинних процесуальних кодексів, а також із врахуванням рекомендацій Верховного Суду, Ради суддів України, Державної судової адміністрації України.